

det saa nøje, jeg kunde, thi det spiller en uhyre Rolle for mig. Jeg tror, at Frygten derfor derfor hidrører fra, at man har sit Statsideal for meget fra den Tid, da Staten nærmest blev betragtet, som Vassalle sagde, som en Natvægter for Befolkningen til at holde Ro og Orden og i øvrigt intet gøre, eller ogsaa skriver det sig fra, at man ikke nok har taget i Betragtning, at naar man skal lovgive i vanskelige Tider, hvor der er saa uendelig forskellige Ideer oppe, er det komplet umuligt at værges sig imod, selv om man bestandig vil holde det rette Spor, at der ikke kommer noget fremmed Element ind, som hører til en anden Samfundsorten. Som bekendt ere ikke alle Standpunkter lige klare og alle Vaner lige rationelle, og det ikke mindst i det danske Folk, efter som Agitationen har været oppe i de sidste Aar. Hvad særlig denne Paragraf angaar, maa jeg gøre dem, som have imod den, opmærksomme paa, hvad maaste ikke alle vide, at i Birkeligheden kommer man ikke derved til noget nyt. Den fastslaar blot noget, som allerede mange Stedet i Landet er Præcis. Sagen er nemlig den, at i de vidt spredte Egne i Landet kan det koste en Daglejer, hvis der skal Befordring til, 25—30 Kr. at faa et eneste Lægebeføg. Det er i Birkeligheden aldeles uoverkommeligt for ham. Følgen bliver, at enten faar han intet Lægebeføg, eller ogsaa maa Sogneraadet hjælpe ham til Rette ved at lade ham være Fattiglem i det Djeblig eller betale det af Fattigvæsenet uden at lade ham betale det tilbage; det er i Birkeligheden den Vej, man er inde paa, og Bestemmelsen har utvivlsomt det gode, at den fastslaar noget og giver faste Regler for noget, som nu er variabelt, at den frier Sogneraadet og de syge for at gaa illoyale Veje ved Siden af eller imod Loven og siger Distriktslægen, hvad han har at rette sig efter, saa at han ikke føler sig som Genstand for Misbrug; han har ingen Regres uden at gøre ilde mod den fattige, hvad der er en daarlige Hævn at tage. Paa den anden Side er jeg rigtigt nok bange for, at enten bliver Bestemmelsens Virkning blot ved det, som nu er Tilfældet, og hjælper ikke de fattige mere, eller ogsaa vil det blive en absolut Nødvendighed, at vi maa have flere Distriktslæger med højere Løn. Jeg vilde ønske, at der en Gang inden altfor lang Tid af en Konference mellem de forskellige Ministre maatte resultere et Lovforslag, som resolut gif til at oprette mange flere Distriktslægeembeder, end vi nu have, og at Distriktslægerne bleve aflagte saaledes, at de kunde behandle Fattigvæsenets fattige

aldeles gratis og andre ubemidlede efter en noget nedsat Takst, altsaa noget i Lighed med Præsteordningen, men dog i et noget mindre Antal. Hvis man gør det, har jeg den Tillid til vor hæderlige og dygtige Lægestand, at de fattige ville faa aldeles gratis Lægehjælp, og det, at de ubemidlede dog skulle give lidt, vilde borttage det principielt farlige, som ellers kunde være i denne Bestemmelse, at det ikke skulde regnes for Fattighjælp. Ganste vist vilde det komme til at koste meget, maaste $\frac{1}{2}$ Million eller saa, men jeg har den Opfattelse af og den Tiltro til det høje Ting og den høje Regering, at de ikke ere bange for at bringe store Ofre for at afhjælpe Samfundets Brøst, naar vi kun ere overbeviste om, at det falder paa rette Sted og gives paa rette Maade — navnlig det sidste lægger jeg Vægt paa — og det vilde — forekommer det mig — i høj Grad være Tilfældet med dette Forslag. Jeg mener ikke, at man kan sige om dette Krav, at det er et af de mange, som ville gøre Staten til et jordisk Forsyn, som kan og skal hjælpe alle. For det første mener jeg, at det er fuldstændig begrundet, og det er ogsaa finansielt overkommeligt at hjælpe Samfundets syge. Dernæst er der endnu et, man maa huske paa, at det gælder om legemlige Smertor og Lidelser i Modfætning til alle andre Lidelser i Verden, at de ere ens for alle. Der kan Subjektiviteten ikke spille nogen Rolle, de paagældendes Livssyn, Livsførelse, Omstændigheder og Forhold gøre ikke nogen Forandring i, at de føle deres Smerte lige højt. Man kan ikke sige der, som man heldigvis kan sige om mangfoldige andre Ulykker, at nogle lide ikke saa meget som andre, idet man kan gaa ud fra, at hvis de havde haft det alvorlige Syn paa Livet, som vi andre have, saa vare de ikke komne ind i saadanne Ulykker. Man kan sige, at saa mange materielle Lidelser og Sorger føles af de fattige ikke nær saa meget, som vi egentlig skulde tro, dertil have de et for sundt kritisk Blik paa Livet, og der er ogsaa mange Betyrninger, som falde bort med Tiden, som vel kunne forekomme os at være meget store, men som de i Birkeligheden ikke tillægge saa megen Betydning. Men alt dette kan man ikke sige overfor de legemlige Lidelser, dem føle alle lige haardt, enten man er fattig eller rig, dannet eller udannet, kristen eller Atheist. Men der er den Forstel, at naar Sygdommen kommer til Fattigdom, saa frembringer den et uendelig trostesløst Billede af den menneskelige Glendighed, det har jeg set mange Eksempler paa i mit Liv, og jeg tænker, de Herrer ligeledes. Jeg tror, at et humanit Samfund kan ikke sige